

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-744

28.8.2024

Gjensidige Forsikring ASA

Bygning - innbo (kombinert)

Frostskade på varmtvannsbereder og trykktank i hytte – isolasjon fjernet – fal. § 4-8.

Sikrede overtok en hytte i februar 2023. Etter overtakelsen ble det avdekket en rekke mangler ved bygningen. I forbindelse med utbedringsarbeider senere samme år, ble en del av isolasjonen i hytten fjernet. Den 1.12.23 meldte sikrede om frostskade på varmtvannsberederen (skade 1). Foretaket engasjerte en takstmann som bekreftet skade på berederen. Det ble registrert tolv minusgrader inne i hytten på befaringstidspunktet, og sikrede ble anbefalt å ikke bruke hytten i vinterhalvåret pga. manglende isolasjon. Etter en del diskusjon mellom partene, besluttet foretaket å dekke skade 1 med fratrekk for egenandel. Den 21.1.24 meldte sikrede om at trykktanken hadde eksplodert (skade 2). Denne tanken var koblet til varmtvannsberederen ved en rørforbindelse. Sikrede hadde vært på hytten to dager tidligere og skrudd på vannet, men hadde glemt å stenge vannet før han forlot stedet. Foretaket bekreftet dekning, men besluttet å avkorte erstatningen med 75 % under henvisning til brudd på sikkerhetsforskriften om oppvarming av bygning. Foretaket anførte at sikrede hadde hatt en tilsvarende frostskade to måneder tidligere (skade 1), og at han dermed hadde kunnskap om at hytten ikke var tilstrekkelig oppvarmet, selv om han evt. hadde på varme. Sikrede anførte at skade 2 var en følgeskade av skade 1, og at foretaket dermed ikke hadde anledning til å avkorte erstatningen. Videre mente sikrede at han ikke kunne forutse skaden fordi han hadde satt på varmekabler og panelovn på baderommet. Nemnda kom til at saken måtte avvises av bevismessige hensyn.

FORETAKETS AVKORTNING: 75 %

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning etter frostskader på varmtvannsbereder og trykktank, og spørsmål om foretaket kan avkorte erstatningen pga. brudd på sikkerhetsforskrift om oppvarming av bygning.

Sikrede kjøpte en hytte i februar 2023 og forsikret den hos foretaket med forsikringstid fra 11.2.23. Forsikringen omfattet bl.a.:

Plutselig og uforutsett skade" ved:

- Lekkasje fra bygningens rørledning og installasjoner og akvarium
- (...)
- Andre plutselige og uforutsette skader

Forsikringsbeviset anga følgende sikkerhetsforskrift:

Du har selv ansvar for følgende:

- bygningen/leiligheten skal holdes tilstrekkelig oppvarmet for å hindre vannskade ved frostsprengning.
- Hovedstoppekran stenges og tappekraner åpnes når hytta ikke er bebodd på mer enn tre døgn.

Sikrede oppdaget etter overtakelsen i 2023 en rekke skader og mangler ved bygningen. Under utbedringsarbeider senere samme år ble en del av isolasjonen i hytten fjernet.

Sikrede kontaktet foretaket 1.12.23 om problemer med varmtvannsberederen med skadedato samme dag. Foretaket engasjerte en takstmann som besiktiget skaden den 6.12.23.

Skaderapporten uttalte følgende:

Kunde mistenker brudd på rør da det ikke kommer vann ut av springen. Kunde opplever at det er frost i rør, men kan ikke se at det lekker vann noen plass. Vvb er sprukket og bulkete.

På befaring så er det veldig kaldt i hytten ca -12 grader. Kan ikke finne noe tegn på rør som er sprukket eller antydning til vann rundt rør som tyder på lekkasje. I så tilfellet må alle rør og hytte tines opp for å kunne avdekke eventuelle brudd.

(...)

Anbefalte tiltak for å hindre senere skader

Få isolert hytten og få på varme som kan holde hytten temperert. Mtp dagens tilstand på hytten vil jeg anbefale å ikke bruke den vinterhalvåret hvor det kan være veldig kaldt.

Foretaket avslo 13.12.23 erstatning begrunnet med at skaden ikke kunne anses som uforutsett når sikrede hadde fjernet isolasjonen fra hytten, men aksepterte senere dekning for skaden.

Sikrede meldte deretter 21.1.24 om at trykktanken i hytten hadde eksplodert som følge av frost. Tanken var montert på veggen over varmtvannsberederen med rørforbindelse til denne. Foretaket engasjerte takstmannen på nytt. Skaderapport datert 8.2.24 anga følgende:

Kunde var oppe for å se til hytte. Satte på vann da han verder. Da han kom tilbake to dager senere hadde han glemt å skru av vannet. Da hadde trykktanken eksplodert og det hadde sprutet vann utover hele badet som var fryst til is.

På befaring registrere jeg at trykktanken er sprukket. Det er lite eller ingen varme i hytten og temperaturen er langt under frysepunktet.

Foretaket bekreftet dekning, men avkortet erstatningen med 75 % under henvisning til brudd på sikkerhetsforskrift om oppvarming av bygning. Avkortningens størrelse ble bl.a. begrunnet med at sikrede hadde hatt en tilsvarende frostskaade under to måneder tidligere, og at han dermed kjente til at hytten ikke var tilstrekkelig oppvarmet som følge av manglende isolasjon.

Sikrede var uenig i avkortningen og hevdet at skaden på trykktanken kun var en følgeskaade av frostskaaden på varmtvannsberederen.

Foretaket fastholdt sin vurdering og saken ble klaget inn for Finansklagenemnda den 23.1.24.

Foretaket fremla deretter en ny skaderapport datert 28.5.24:

På befarings tidspunktet er store deler av gulvene i hytten åpnet opp og man kan se rett ned mot byggegrunnen. Panelen på yttervegger og yttertak er også fjernet flere plasser. Noe av isolasjonen er også fjernet. Vannet i hytten er stengt med en stoppekran som er plassert i benkeskapet under vasken på kjøkkenet. Denne kranen stenger alt vannet inne i selve hytten.

(...)

Det er varmekabler på gulvet på badet. Disse er avslått på befarings tidspunktet.

(...)

Konklusjon:

Det har oppstått skade på varmtvannsberederen på grunn av at forsikringstaker slo av strømmen på denne og ikke fikk til å tappe ut vannet. Når varmeelementet slå av vil vannet i berederen fryse i en kuldeperiode hvis det er for lite varme på eller i rommet og i boligen. På befarings tidspunktet er det fremdeles vann i tanken, men vi kan ikke se noen lekkasje fra den. Men vi ser at tanket er deformert grunnet frost-spreng.

Årsaken til skaden er frost. En medvirkende årsak er uhell/uvitenhet fra forsikringstaker sin side, da han i god tro slo av strømmen og prøvde å tappe ut vannet av varmtvannsberederen. Stoppekranen var i denne perioden stengt.

(...)

Skadeomfang:

Varmtvannsberederen er deformert og tydelig sprengt ut av is. Vi kan ikke se at dette har resultert i noen andre følgeskader. Bereden er plassert inne på badet. Hvis det er andre følgeskader så er disse skadene eventuelt på badet.

(...)

Ifølge forsikringstaker har varmekabler på badet vært på. Men med tanke på den kuldeperioden som var i tidsrommet da skaden skjedde så har ikke dette vært tilstrekkelig. Alt vannet inne i varmtvannsberederen har frosset til is, samt vann fra lekkasjen mellom trykktanken og vannrøret hadde også frosset til is. Dette indikerer at det var godt under 0 grader inne i hytten.

Sikrede krever dekning for skaden på trykktanken uten egenandel og avkortning. Sikrede anfører at skaden på trykktanken kun er en følgeskade av skaden på vanntanken, og at det derfor ikke kan trekkes ny egenandel for denne skaden. Da sikrede var oppe for å sjekke hytten i januar 2024, ble kranen på kjøkkenet slått på for å undersøke om det var ytterligere skader etter skadetilfellet den 1.12.23. Da sikrede ikke hørte noen lyder av bevegende vann, trodde han at takstmannen hadde stengt hovedstoppekranen ved sin befaring. Takstmannen hadde dessuten tatt et bilde av stoppekranen i forbindelse med skaden på berederen. Dette ga sikrede inntrykk av at kranen ble stengt i den forbindelse. Dersom takstmannen hadde stengt kranen, så ville ikke følgeskaden på trykktanken ha oppstått.

Foretaket har heller ikke anledning til å avkorte i erstatningen. Sikrede er uansett ikke mer enn lite å laste. Han hadde satt på panelovn og varmekabler på badet før han forlot hytten, og baderomsdøren var lukket. Isolasjonen på badet var ikke fjernet. Sikrede kunne derfor ikke forutse frostskaader.

Manglene som ble påvist i hytten etter overtakelsen i februar 2023 var omfattende. Det var vanskelig for sikrede å utbedre alle skadene og tilbakeføre isolasjonen før vinteren 2023/24. Sikrede var dessuten ikke klar over at fjerning av isolasjon ville ha en vesentlig innvirkning på innetemperaturen, og han kunne ikke forutse hvor mye varme som var nødvendig for å unngå frostsprengning.

Sikrede krever også dekket merutgifter for tilsyn med hytten, herunder kjøring til og fra.

Forsikringsforetaket anfører at skadene må anses som to separate forsikringstilfeller, og at det dermed skal trekkes en egenandel fra erstatningsoppgjøret i skadesak 1. Videre foreligger det grunnlag for å avkorte erstatningen for skade 2 med 75 % iht. fal. § 4-8. Det fremgår av skaderapporten at skaden skyldes frostsprengt trykktank som følge av manglende oppvarming av hytten.

Det er årsakssammenheng mellom skaden og brudd på sikkerhetsforskriften. Skaden ville ikke ha oppstått dersom det var påsatt nok varme eller dersom stoppekran var stengt. Handlingsalternativet ville vært enkelt ved å sette på tilstrekkelig med varme og å stenge stoppekranen.

Sikrede er mer enn lite å laste for at skaden har oppstått. Stoppekranen var åpnet av sikrede og ble forlatt åpen. Vann kunne dermed renne fritt utover. Sikrede hadde en tilsvarende frostskaade under to måneder tidligere. Han var dermed godt opplyst om at hytten ikke var tilstrekkelig oppvarmet, til tross for at han satte på varme på badet. Dette grenser til grov uaktsomhet.

Foretaket avviser erstatning for tilsyn, herunder kjørekostnader. Dette må anses som eierbesvær.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om

1. Det dreier seg om en eller to skader;
2. foretaket kan avkorte erstatningen for skaden på trykktanken med 75 %.

Nemnda mener denne saken reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvorefter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål", jf. også FinKN 2017-408 og 2018-077.

Både spørsmålet om det dreier seg om én eller to skader og spørsmålet om avkortning for brudd på sikkerhetsforskrifter avhenger av om det er årsakssammenheng mellom de to skadene.

Det er fremlagt tre takster med til dels motstridende opplysninger om dette årsaksspørsmålet.

Skaderapport datert 8.2.24 angir:

Kunde var oppe for å se til hytte. Satte på vann da han verder. Da han kom tilbake to dager senere hadde han glemt å skru av vannet. Da hadde trykktanken eksplodert og det hadde sprutet vann utover hele badet som var fryst til is.

På befaring registrere jeg at trykktanken er sprukket. Det er lite eller ingen varme i hytten og temperaturen er langt under frysepunktet.

Foretaket har fremlagt skaderapport datert 28.5.24 på ni sider med følgende informasjon på s. 2:

På befaringstidspunktet er store deler av gulvene i hytten åpnet opp og man kan se rett ned mot byggegrunnen. Panelen på yttervegger og yttertak er også fjernet flere plasser. Noe av isolasjonen er også fjernet. Vannet i hytten er stengt med en stoppekran som er plassert i benkeskapet under vasken på kjøkkenet. Denne kranen stenger alt vannet inne i selve hytten.

(...)

Det er varmekabler på gulvet på badet. Disse er avslått på befaringstidspunktet.

(...)

Konklusjon:

Det har oppstått skade på varmtvannsberederen på grunn av at forsikringstaker slo av strømmen på denne og ikke fikk til å tappe ut vannet. Når varmeelementet slå av vil vannet i berederen fryse i en kuldeperiode hvis det er for lite varme på eller i rommet og i boligen. På befaringstidspunktet er det fremdeles vann i tanken, men vi kan ikke se noen lekkasje fra den. Men vi ser at tanket er deformert grunnet frost-spreng. Årsaken til skaden er frost. En medvirkende årsak er uhell/uvitenhet fra forsikringstaker sin side, da han i god tro slo av strømmen og prøvde å tappe ut vannet av varmtvannsberederen. Stoppekranen var i denne perioden stengt.

(...)

Skadeomfang:

Varmtvannsberederen er deformert og tydelig sprengt ut av is. Vi kan ikke se at dette har resultert i noen andre følgeskader. Bereden er plassert inne på badet. Hvis det er andre følgeskader så er disse skadene eventuelt på badet.

(...)

Ifølge forsikringstaker har varmekabler på badet vært på. Men med tanke på den kuldeperioden som var i tidsrommet da skaden skjedde så har ikke dette vært tilstrekkelig. Alt vannet inne i varmtvannsberederen har frosset til is, samt vann fra lekkasjen mellom trykktanken og vannrøret hadde også frosset til is. Dette indikerer at det var godt under 0 grader inne i hytten.

Skaden på trykktanken omtales slik:

Årsak

Kunde var oppe for å se til hytte. Satte på vann da han var der. Da han kom tilbake to dager senere hadde han glemt å skru av vannet. Da hadde trykktanken eksplodert og det hadde sprutet vann utover hele badet som var fryst til is.

På befaring registrere jeg at trykktanken er sprukket. Det er lite eller ingen varme i hytten og temperaturen er langt under frysepunktet. Fuktmålinger i vegg gir ingen utslag på fuktighet selv om man kan se at vegger var fryst til is på kunden sine bilder.

*Bakenforliggende årsak er frost

Disse to rapportene tilsier at det dreier seg om to separate frostskaader uten årsakssammenheng mellom skadene.

Det er imidlertid også fremlagt en ytterligere takstrapport fra samme takstmann med samme dato, med 17 sider, som uttaler på s. 2:

Konklusjon:

I forhold til den informasjonen og de informasjoner vi har gjort oss så er dette en rørbrudd-skade med frost som årsak til bruddet. Varmtvannsberederen har vært gjennom-frosset slik at trykket i trykktanken har blitt altfor stort under en mildere periode. ... Ifølge forsikringstaker hadde han tidligere i vinter stengt innvendig stoppekran, som er plassert på kjøkkenet, og tappet ut vannet i rørene. I forbindelse med et besøk på hytten så åpent forsikringstaker denne kuleventilen uten at de kom noe vann i blandebatteriene. Grunnen til dette er nok at vannet er frosset, men han trodde det var fordi (FB) hadde stengt hoved stoppekranen. Da forsikringstaker dro hjem glemte han, eller tenkte ikke at det var nødvendig å stenge denne kuleventilen. ... I mellomtiden ble det mildere i været og vanntrykket i hytten kom tilbake. I dette tidsrommet har lekkasjen oppstått. Selv om varmekablene på badet har vært på, har dette ikke vært tilstrekkelig da både varmtvannsberederen og lekkasje vann har frosset til is.

Nemnda forstår denne rapporten slik at frostskaaden på varmtvannsberederen førte til økt trykk i trykktanken i en mildere periode. Det er imidlertid uklart for nemnda hvordan disse rapportene forholder seg til hverandre, og også uklart i hvilken utstrekning manglende oppvarming på badet var direkte årsak til eksplosjonen i trykktanken, eller om det allerede frosne vannet fra første skade ville ført til eksplosjon i trykktanken uavhengig av varmen på badet da denne eksploderte. Dette årsaksspørsmålet bør avklares med muntlige forklaringer i en hovedforhandling.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).